

Placeboard træning for Region Nordsjællands trænere 10. februar 2019 med instruktør Pia Bielefeldt

Tekst med fed grøn skrift indeholder et link til en uddybende video.

Placeboard eller platform (P) kan bruges som hjælpemiddel til indlæring af

- indkald
- pladsposition
- ro
- aflevering
- stop
- dirigering

P er et hjælpemiddel, som gør det tydeligt for både hund og fører, hvor hunden skal være. Når øvelserne er indlært, udfases brugen af P. Først ved at lave et par øvelser med P, og så flytte P og gentage øvelsen med det samme. Skal øvelsen flyttes til et sværere miljø med flere forstyrrelser, så kan P tages frem igen, indtil hunden igen er klar til at klare opgaven uden P.

Et par gode råd inden man går igang

- Når man arbejder med P, så stiller fører sig bag P, som vist på billedet herover, hvis hunden skal sætte sig foran fører. Skal hunden sætte sig i pladsposition, stiller fører sig ved siden af P.
- Placer P præcist. Hvis det er skævt i forhold til fører, lærer hunden at sætte sig skævt.
- Inden man starter, og når man holder pause, så fjernes P. Stil evt. P på højkant mellem benene. P tages først frem, når alt er klar: godbidderne er let tilgængelige, og man har besluttet sig for, hvad de første kriterier skal være. Så undgår man, at hunden tilbyder adfærd, som man ikke når at belønne.
- Undgå at lokke med godbiddet, det lærer hunden ikke noget af. Godbiddet tages først frem, når hunden har hørt markøren.
- Sørg for at holde pauser, så både hund og fører kan slappe af. Læg line på hunden og rejs P op.

Hvis det kniber med hundens interesse for træningen, så prøv at skifte godbidder. Find ud af hvad hunden bedst kan li'. Det kan gøres ved at lægge 3 af hver af de forskellige godbidder foran hunden. Sig værsgo og se, hvilke forsvinder først.

- Arbejd for at få et godt *flow*. Der skal være fart og energi i træningen. hunden skal vise lyst til træningen og være klar til en ny øvelse, så snart godbiddet er spist. Tænk på at både hund og fører skal synes det er sjov.

Markør, belønning og klassisk betingning

Vi vil gerne træne belønningsbaseret og arbejde med frivillig adfærd, som forstærkes med godbidder.

Princippet forklares her. For at kunne fortælle hunden, hvornår det gør det rigtige og kan forvente at få sin godbid, er det nødvendigt at bruge en markør. Det er nemlig langt fra altid muligt, at kunne give hunden godbiddet præcis, når den viser den rigtige adfærd. Markøren kan være et klik eller et ord, som hunden har lært, altid bliver efterfulgt af en belønning. Glæden og følelsen af velbehag fra belønningen, skal overføres til markøren, ligesom Pavlovs hunde begyndte at savle, når de hørte lyden af dyrepasserens skridt og ikke først, når de fik maden i munden. Det er det, som kaldes klassisk betingning og indlæringen sker ubevidst.

Denne video viser, hvordan markøren kan indlæres.

Op på P vha shaping og positiv forstærkning

Når hunden kender markøren, er den klar til at lære at gå på P. Adfærden skal være frivillig, og hunden skal **elske** sit P så meget, at den uden at tænke over det springer op på P, når den ser det. Når hunden aldrig har set et P før, kan man ikke forvente, at den vil springe op på det, men den vil sandsynligvis kigge på det, når det lægges ned. Derfor er et hurtigt blik på P, det første man markerer for og belønner. Belønningen gives til hunden, så den ledes mod platformen, men belønningen bruges ikke til at lokke hunden på P. Godbiddet tages først frem, efter hunden har hørt markøren. Der markeres og belønnes et par gange til for blot at se mod P, hvorefter kriteriet hæves, for eksempel til at hunden bevæger hovedet mod P. Når kriteriet hæves, så holder man markørsignalet tilbage, indtil hunden bliver utålmodig og tilbyder en adfærd, som bringer den nærmere P. Igen gentages et par gange, hvorefter kriteriet igen hæves til et skrab med poten på P, til at sætte en pote på P, to tre og alle fire poter på P. Skulle hunden springe nogen af de mange trin over, og hoppe direkte op på platformen, så markerer og belønner man for det. Det er vigtigt, at den adfærd hunden viser undervejs, for eksempel at skrabe på platformen, ikke belønnes for mange gange, for så kan hunden tro, at det er den endelige øvelse, og det kan blive svært at komme videre.

Denne video viser **indlæring af P**. Først vises en guided indlæring, hvor hvalpen lokkes på P med godbiddet og klikkes og belønnes for at sætte sig. Bagefter vises shaping. Læg mærke til, hvor passiv hun er, og rummet er uden distraktioner. Se også hvad hun gør, eller rettere ikke gør, da hvalpen sætter sig ved siden af P.

Kriterieplanen kunne så således ud:

- Kigge på P
- Nærme snuden mod P
- Snuse til P
- Dutte på P
- Skrabe med poten på P
- Sætte pote på P
- Sætte begge forpoter på P
- Sætte forpoter plus bagpote på P
- Sætte alle fire poter på P
- Sætte sig/stå på P
- Sætte sig/stå lige på P

Når hunden har forstået, at den skal gå på platformen, markerer man, når hunden er på P, men belønner, så hunden trækkes væk fra platformen. Først gives godbiddet, så hunden vendes rundt mod P, så det er let for den at hoppe på P igen. Når det fungerer, gøres øvelsen sværere, ved at kaste godbiddet længere fra P, så hunden selv skal vende rundt for igen at tage plads på platformen.

Der spørges ofte, om det er lokning, når man bruger godbiddet til at trække hunden væk fra P.

Det er det ikke, fordi den godbid hunden flyttes med, er belønning for den øvelse den netop har lavet, og som der er markeret for. Men godbiddet bruges også til transport af hunden.

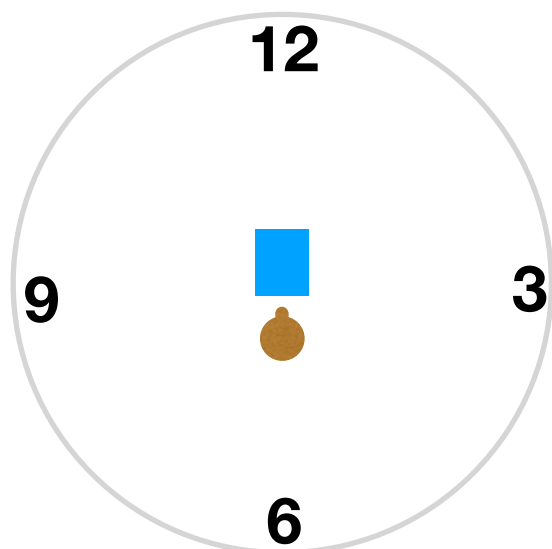
Det er lokning, hvis godbiddet bruges til at få hunden til at udføre opgaven.

Transport: Adfærd>markør>godbid
Lokning: Godbid>adfærd

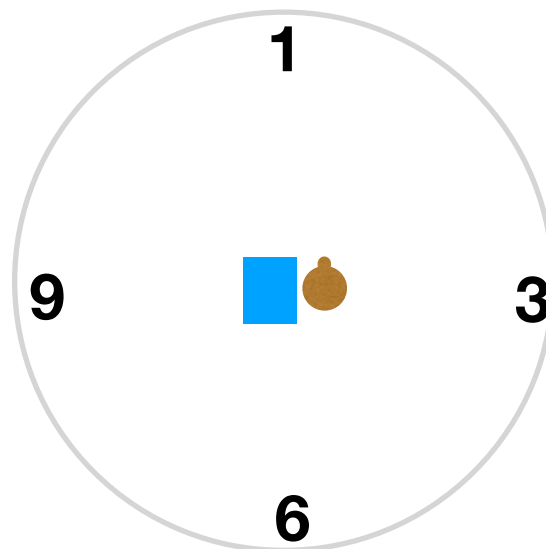
Sørg for at øge kriterierne i så små trin, at det er nemt for hunden at lykkes. Hvis det er for svært, og hunden ikke får sin belønning, så risikerer man, den mister interessen og forlader træningen. Fører er så tilbøjelig til at sænke kriteriet til der, hvor der sidst var succes, og så er man ikke nået længere. Det kaldes også for jojo-kriterier.

Komme ind og sætte sig på P fra forskellige retninger

Når hunden spontant sætter sig på P, så snart den ser det, er man klar til at indlære at komme ind og sætte sig på P fra forskellige retninger

Har man trænet, at hunden skal komme ind og sætte sig foran fører fra kl 12, så fortsættes træningen, ved at kaste godbidde til kl 11 og 1; kl 10 og 2 osv, til H kan komme ind fra kl 5 og 7 og sætte sig med front mod fører.

Har man trænet, at hunden skal komme ind og sætte sig ved siden af fører fra kl 6, så fortsættes træningen, ved at kaste godbidde til kl 5 og 7; kl 4 og 8 osv, til H kan komme ind fra kl 12 og sætte sig i pladspostion.

- Træn hele tiden på grænsen af, hvad hunden kan, så den gør det rigtigt 4 ud af 5 gange.
- Fortsæt med at belønne under indlæringen og sæt kommando på, når hunden kan udføre øvelsen korrekt.
- Udfas brugen af P ved at lave øvelsen et par gange med P og fortsæt træningen uden P.
- Når hunden kan udføre øvelsen stabilt uden P sættes forstyrrelser på. For eksempel ved at kaste noget, før hunden kommer hjem.
- Flyt øvelsen til omgivelser med flere forstyrrelser, men tag P med, så du kan tage det frem som en kortvarig hjælp for hunden.

Ro på platform

Når hunden har lært at gå på P og er glad for at sidde på den, kan man bruge P til at indlære ro. Ved træning af ro belønnes så sjældent som muligt, for at nedsætte hundens forventning om belønning. Belønning gives med venstre hånd på venstre side af hundens hoved, fordi det hjælper den til at holde positionen. Den skal lære blot at holde pause, uden der sker noget. Samtidig skal man have god fornemmelse for hunden, så man får belønnet inden, den viser tegn på uro. Hvis man kan se, at hunden har brug for en pause, kan man tage den ud af øvelsen, og for eksempel lade den snuse og finde godbidder i et beriget miljø. Et beriget miljø kan være et område med ting at snuse til, og hvor der ligger godbidder gemt, som hunden kan snuse sig frem til. Stine fortalte, hvordan hun laver beriget miljø i skoven ved at duppe fortyndet leverpostej på træerne.

Når man træner ro, kan man opleve at hunden forsøger at lokke en godbid ud af fører ved at dutte på hånden eller lommen. Den adfærd ignoreres. Roen skal kun belønnes, når hunden er afslappet.

Blive siddende

P letter indlæring af at blive siddende, fordi positionen bliver helt tydelig for både hund og fører. Der er ingen mulighed for uset at "krabbe" sig nærmere fører, og samtidig er P et godt og trygt sted for hunden. Belønning sker på P, og godbidder er gode at bruge, fordi det fremmer roen.

Start med hunden på P og lav bevægelser med kroppen. Marker og beløn hunden for at blive siddende.

Fortsæt med bevægelser, som bringer fører på afstand af P. Start med et skridt af gangen og varier retningen. Øg også tiden. Marker hunden for at blive siddende og beløn på P. Lær hunden, at markeringen godt kan komme, mens fører er på afstand, men at belønningen først kommer, når fører er tilbage ved P.

Fortsæt træningen, med at øge afstanden. I starten kun et lille skridt af gangen. Når hunden har forstået øvelsen, kan man øge i større bidder. Husk at variere retning, og sæt distraktioner på ved, at fører bevæger sig. For eksempel kan fører tage fløjten i munden og ud igen.

Udvid øvelsen til at træne **ro på post**, ved at kaste en bold eller en dummy. Marker og beløn hunden for at blive siddende, saml selv dummyen op eller lad en anden gøre det. Start med kort afstand mellem hund på P og fører og med bare at lade dummyen falde bag fører. Byg videre på øvelsen ved at kaste. Først skråt bagud, så til siden, og til sidst at kaste over hundens hoved. Lad en anden kaste, når fører er langt fra hunden.

Når hunden er blevet superskrap til bare at blive siddende, så udfases P. Gå nogle trin ned i sværhedsgrad, og start med et par repetitioner med P, hvorefter P fjernes. Flyt øvelsen til sværere miljøer, og tag P i brug som hjælp, hvis hunden har brug for det.

Og husk ikke at irettesætte hunden, men at hvis den fejler, så er du gået for hurtigt frem.

Når hunden er sikker i bliv, så kombineres med hjemkald.

Irettesæt ikke hunden under træningen, men brug et fejlmeldingssignal, hvis hunden går helt af sporet. Sig "det bare ærgerligt", "duer ikke" eller "pyt" i en neutral tone. Hold en pause og prøv igen.

NEJ! bruges ikke under indlæring, men når hunden er på vej til- eller gør noget den ikke må og aldrig skal bruge i anden sammenhæng. For eksempel at løbe efter en kat.

Stopfløjt

Kan trænes, når P virker som en magnet på hunden. Hvis fører ønsker, at hunden skal sidde, når den stoppes, skal den have lært det. Det giver god ro og kontrol, så det følgende er beskrevet i forhold til at hunden sætter sig. Træn altid stop med hunden foran fører. Træn med glæde, så stopfløjtet forbindes med en positiv forventning - til at der kommer en lækker belønning eller bliver kastet en bold.

Start med et par øvelser, hvor hunden skal gå på P. Sæt så stopfløjtet på, idet hunden sætter sig. Marker og beløn bagud eller på P. Når øvelsen afsluttes, så kan belønningen maksimeres ved at kaste en bold ud bag hunden. Lad være at bruge håndsignal, da hunden typisk vil have ryggen til, når der fløjtes stop.

Når stopfløjtet er øvet et par gange, hvor fører står lige bag P, så fortsættes med at fører går et lille skridt væk fra P, mens hunden er ude at hente sin godbid. Det er vigtigt kun at tage et lille skridt i starten. Skridtet skal være så lille, at der ikke er plads til, at hunden kan sætte sig mellem P og fører. Marker hunden og beløn på P. Gentag nogle gange, før skridtet gøres lidt større. ! Lidt større. Her et klip, hvor **Pia og Trifli træner stop**. Pia belønner bagud og vender Trifli mod P, så hun nemt kan tilbyde adfærden igen. I baggrunden ses Hanne, som er et trin videre i træningen og kaster godbiddet bagud. Læg også mærke til Stine, som holder pause og har P på højkant.

Hvis hunden pludselig vælger at sætte sig ved siden af P i stedet for på P. Så skal der selvfølgelig ikke fløjtes og fører skal vente, til hunden tænker sig om og selv vælger P. Det kan føles som uendelig lang tid, men hvis man begynder at hjælpe, ved fx at tage et skridt mod P, så bliver det en del af signalet, og hunden vil lære at afvente førers bevægelse, før den går på P. En anden mulighed er at afbryde øvelsen uden belønning, vente lidt og prøve igen. Fortsæt på samme niveau til hunden gør det rigtigt 4 ud af 5 gange.

Når hunden er sikker i øvelsen, med P 4-5 meter fra fører, så kan man begynde at sende hunden væk fra fører mod P. Her er det vigtigt, at fører bruger hånden til at vise hunden retningen mod P, men at hunden først bevæger sig, når den får et verbalt signal. Derved undgås, at hunden starter i forkert retning, og må kaldes hjem igen. Hunden sendes først, når snude og krop har den rigtige retning. Det samme gælder i den videre dirigeringsstræning: Hunden stoppes, og sætter sig med retning mod fører. Fører anviser retningen med armen, hunden viser, at den har forstået opgaven ved at vende snuden til siden, men den skal først løbe, når den får et verbalt signal. Hvis man yderligere lærer hunden højre og venstre, så kan man også blive uafhængig af, at hunden kan se fører.

Gribe, holde og afleveringer

Hunden skal have lært at sætte sig foran fører på P.

Start med hunden på P. Tag dummyen frem og præsenter den for hunden. De fleste retrievere vil spontant gribe dummyen. Marker og beløn for det. Idet der markeres, vil hunden slippe dummyen for at få sin godbid. Det må den godt, den må bare ikke slippe dummyen, før den hører markøren. Hvis du er i tvivl om det vil virke, så se lige denne [hvalpefodring](#).

Hvis hunden ikke griber dummyen spontant, så prøv at trække den lidt væk hunden. Det vil ofte få den til at gribe. Marker iden hunden griber om dummyen og beløn.

Hvis hunden ikke vil tage om dummyen, så forsøg ikke at tvinge den, men gå mere trinvist frem. Disse to videoer med Siri Renee viser det vældig godt: **Gribe og holde** og læg lige mærke til, hvad Siri gør, da hunden fokuserer på godbidshånden bag hendes ryg. **Holde fast** og læg mærke til, hvad hun siger om, at Carla godt må spytte ud, når hun hører klikket, men ikke før.

Denne træning lærer hunden, at den skal holde, indtil den får signal til at slippe. Når man vil sætte signal på, så siger man blot ordet, for eksempel "slip" lige før man markerer. Hunden lærer også at gribe rigtigt om dummyen, fordi fører holder den og derfor har fuld kontrol.

Træningen fortsættes med, at hunden skal tage dummyen fra andre positioner. Undgå at hunden griber dummyen forkert, og hvis den gør, så lad være at markere og belønne, men prøv igen. P gør det nemmere for hunden, fordi den ved præcis, hvor den skal placere sig efter den har samlet op.

Apportering

Når afleveringerne er på plads, kan de sættes sammen med en apportering.

Start med hunden på et P og med endnu et P, der hvor hunden skal aflevere.

Lad hunden tage dummyen i munden, gå til det andet P og placer dig bag ved, hvis hunden skal aflevere foran eller ved siden af, hvis den skal aflevere i plads position. Kald hjem, og gentag til det fungerer sikkert og afleveringerne er rolige og under førers kontrol. Glem ikke at belønne. For eksempel med en kastet bold eller leg, som vil medvirke til at der kommer fart på hjemløbet.

Næste trin er, at dummyen placeres mellem de to P. Hunden sidder på det en P, fører er ved det andet. Kald hunden hjem. Hvis den er blevet glad for at samle op i den foregående træning, vil den sandsynligvis samle op på vejen. Når du kan se det virker, så sæt kommandoen apport på, lige før hunden samler op.

Næste trin er, at dummyen kastes mens hunden sidder på P ved førers side. Da hunden har lært at blive på P med en masse distraktioner, så skulle den blive siddende. Sig rapport, og placer dig bag P, hvis du ønsker hunden skal aflevere foran. Bliv stående ved siden af P, hvis hunden skal aflevere i plads position.

Når apporteringen fungerer udfases P, ved at lave et par øvelser med, og så gentage uden P. Herefter flyttes apporteringerne til mere udfordrende miljøer, og P kan tages frem, hvis det bliver svært for hunden. For eksempel ved apportering fra vand, eller hvis der arbejdes med fristende distraktioner.

Øv dig med din egen hund!

Det giver erfaring, som er vigtig, når man skal instruere sine kursister.

Se P-træning på DRK's træningskanal: [På P](#). [Bliv på P](#). [Hjemkald på P](#).

Og til slut en lille advarsel, hvis du selv søger efter videoklip med placeboard træning. Der er meget langt imellem de brugbare, og der er desværre en hel del, hvor træneren tror, han bruger positiv forstærkning, fordi der bruges godbidder, men hvor træningen er baseret på, at hunden lærer at undgå ubehag.

Her er nogle gode

Eksempel 1 med stop, læg mærke til, at der kommer mere fart på hvalpen i løbet af træningen. Her startes også på træning af stop.

Eksempel 2 pladsposition. Læg mærke til timingen af klik, efterfulgt af hånden som går i lommen efter godbidde. Godbidde gives til venstre for hunden, og hjælper den til at holde positionen. Afslutning med legebønning.

Eksempel 3 træning af bliv.

og så nogle knapt så gode

Eksempel 1 kriteriesætning, kriterierne sættes for højt, og hvalpens første interesse for platformen forstærkes ikke. Så hjælper han hvalpen ved tappe på P med fingeren, og det bliver han ved at gøre. Måske er godbidderne heller ikke helt gode nok, for hvalpen interesse for at arbejde for dem er ikke så stor. Sidst i videoen må ha ty til at lokke hvalpen op på P.

Eksempel 2 lidt for meget lokning er meget sød, men han må hele tiden lokke hvalpen op.

Eksempel 3 negativ forstærkning. Her roses meget, men det er meget tydeligt, at hunden går på P, fordi det er her, den undgår ubehag. Det er mest tydeligt lige i starten. Læg mærke til brugen af retrieverlinen og hundens kropsholdning, når tager plads på P.